

POSTANOWIENIE

Dnia 22 czerwca 2012 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie II Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Bogdan Wolski

po rozpoznaniu w dniu 22 czerwca 2012 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa

H K

przeciwko

R K

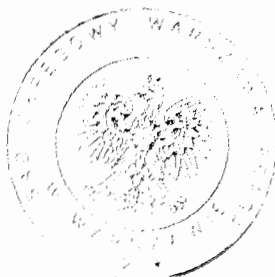
o rozwód

w przedmiocie wniosku kuratora o przyznanie wynagrodzenia

postanawia:

przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu następujące pytanie prawne, czy:

1. art. 148 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz. U. z 2010 r., Nr 90, poz. 594 ze zm.) jest zgodny z art. 2 w zw. z art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
2. art. 42 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 24, poz. 110 ze zm.) jest zgodny z art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
3. § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 sierpnia 1982 r. w sprawie stawek, warunków przyznawania i wypłaty ryczaftu przysługującego sędziom i pracownikom sądowym za dokonanie oględzin oraz stawek należności kuratorów (Dz. U. Nr 27 poz. 197 ze zm.) jest zgodny z art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej?

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Bogdan Wolski', written over a faint, illegible stamp.

UZASADNIENIE

1. Stan faktyczny sprawy.

H K wytoczyła powództwo przeciwko R
K o rozwód.

Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie postanowieniem z dnia marca 2012 r. ustanowił kuratora procesowego dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego.

Na rozprawie w dniu czerwca 2012 r. kurator reprezentujący pozwanego wniósł o przyznanie na jego rzecz wynagrodzenia.

2. Zagadnienie konstytucyjne.

1. W aktualnym stanie prawnym przyznanie wynagrodzenia na rzecz ustanowionego przez sąd kuratora procesowego następuje w oparciu o § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 sierpnia 1982 r. w sprawie stawek, warunków przyznawania i wypłaty ryczału przysługującego sędziom i pracownikom sądowym za dokonanie oględzin oraz stawek należności kuratorów (Dz. U. Nr 27, poz. 197 ze zm.; dalej: „rozporządzenie z 1982 roku.”). Przepis ten stanowi:

1. Wysokość wynagrodzenia kuratorów ustanowionych w poszczególnych sprawach zależy w każdym wypadku od rodzaju sprawy, stopnia jej zawikłaności i nakładu pracy kuratora.

2. Wysokość wynagrodzenia kuratorów ustala się według przepisów określających opłaty za czynności zespołów adwokackich. Wysokość wynagrodzenia kuratorów będących adwokatami nie może przekraczać stawek zasadniczego wynagrodzenia przewidzianego tymi przepisami, a wysokość wynagrodzenia innych kuratorów - 50% tych stawek.

Rozporządzenie zawierające powyżej cytowany przepis zostało wydane na podstawie art. 42 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 24, poz. 110 ze zm.; dalej: „ustawa z 1967 roku”). Przepis ten stanowi:

Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac określa w drodze rozporządzenia stawki oraz warunki przyznawania i wypłaty ryczału przysługującego sędziom i pracownikom sądowym za dokonanie oględzin

w sprawach dotyczących nieruchomości rolnych, położonych poza miejscowością będącą siedzibą sądu, oraz należności kuratorów ustanowionych w poszczególnych sprawach.

Rozporządzenie zostało pozostawione na mocy w art. 148 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t. j. Dz. U. z 2010 r., Nr 90, poz. 594 ze zm.; dalej: „ustawa z 2005 roku”). Przepis art. 148 ust. 2 ustawy z 2005 roku, stanowi:

Do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie ustawy zachowują moc przepisy wydane przed wejściem w życie ustawy.

Oznacza to, iż w aktualnym stanie prawnym, to jest do czasu wydania rozporządzenia na podstawie art. 9 pkt 3 ustawy z 2005 r., zachowuje moc obowiązującą rozporządzenie z 1982 roku w części odnoszącej się do wynagrodzenia ustanowionych w postępowaniu sądowym kuratorów.

2.1. Zarzut niezgodności art. 42 ustawy z 1967 roku i § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia z 1982 roku z art. 92 ust. 1 Konstytucją.

Analiza art. 42 ustawy z 1967 roku wskazuje, iż w przepisie upoważniającym do wydania aktu wykonawczego nie zawarto nie tylko szczegółowych, ale nawet jakichkolwiek wytycznych dotyczących treści aktu. Oznacza to, iż zarówno art. 42 ustawy z 1967 roku, jak i wydane na jego podstawie rozporządzenie, skoro zostało oparte na blankietowym upoważnieniu, naruszają wzorzec zawarty w art. 92 ust. 1 Konstytucji.

Objęty przedmiotem kontroli § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia z 1982 roku stanowi podstawę prawną rozstrzygnięcia wniosku złożonego przez ustanowionego przez sąd kuratora (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 1970 r., II CZ 32/69, OSNC 1970/9/165). Wysokość przyznanego wynagrodzenia uzależniona będzie zatem od ewentualnego zastosowania w tym postępowaniu zakwestionowanych przepisów rozporządzenia z 1982 roku. Przyznanie wynagrodzenia na rzecz ustanowionego kuratora powinno jednak nastąpić wyłącznie w oparciu o przepisy zgodne z Konstytucją (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 września 1999 r., I CKN 204/98, OSNC 2000/5/94). Stąd potrzeba objęcia przedmiotem kontroli zarówno § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia z 1982

roku, jak też art. 42 ustawy z 1967 roku (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 maja 2002 r., P 1/01).

Artykuł 42 ustawy z 1967 roku nie utracił mocy obowiązującej w rozumieniu art. 39 ust. 1 pkt 3 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym.

Uzasadniając powyższe stanowisko należy zauważyć, iż przepisy rozporządzenia z 1982 roku pozostają nierozzerwalnie związane z upoważnieniem ujętym w ustawie. Upoważnienie ustawowe nie może być samo w sobie podstawą orzeczenia sądowego, ale jego ewentualna wadliwość ma wpływ na przepisy zawarte w upoważnieniu wykonawczym, a więc przepisy w oparciu, o które nastąpi rozstrzygnięcie sprawy (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 marca 2002 r., P 9/01). Artykuł 148 ust. 2 ustawy z 2005 roku stanowi wyłącznie podstawę do dalszego formalnego obowiązywania rozporządzenia z 1982 roku. Przepis ten niewątpliwie nie stanowił podstawy do wydania tego rozporządzenia.

Ocena zgodności § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia z 1982 roku z art. 92 ust. 1 Konstytucji sprowadzać się będzie w istocie do oceny zgodności ze wskazanym wzorcem konstytucyjnym art. 42 ustawy z 1967 roku. Przepisy rozporządzenia z 1982 roku stanowią nadal podstawę rozstrzygnięcia sprawy w zakresie wynagrodzenia kuratora. Niewątpliwie zatem przepisy tego rozporządzenia podlegają ocenie co do zgodności z Konstytucją, w tym z art. 92 ust. 1 Konstytucji. Stąd przyjęcie poglądu, iż spełnione zostały ustawowe przesłanki do oceny zgodności z Konstytucją przepisów rozporządzenia, co może nastąpić poprzez ocenę zgodności z Ustawą Zasadniczą art. 42 ustawy z 1967 roku, przy jednoczesnym braku podstaw do bezpośredniej konstytucyjnej kontroli przepisu upoważniającego, musiałoby nie uwzględniać założenia racjonalności ustawodawcy.

2.2. Zarzut niezgodności art. 148 ust. 2 ustawy z 2005 roku z art. 2 w zw. z art. 92 ust. 1 Konstytucji.

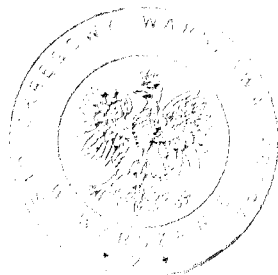
Przy uchwaleniu nowej ustawy dopuszczalne jest utrzymanie w mocy przepisów wydanych na podstawie dotychczasowych przepisów upoważniających (§ 30 ust. 2 pkt 5 Zasad techniki prawodawczej), przy czym przyjęcie takiego rozwiązania może nastąpić przy spełnieniu warunku braku niezgodności aktu wykonawczego z nową ustawą (§ 33 ust. 1 Zasad techniki prawodawczej). Uwzględnienie reguły wnioskowania *a minori ad maius* nakazuje przyjąć, iż tym

bardziej niedopuszczalne jest pozostawienie w mocy aktu wykonawczego pozostającego w sprzeczności z Konstytucją.

Pozostawienie w mocy rozporządzenia z 1982 roku mogło zatem nastąpić przy spełnieniu warunku niesprzeczności tego aktu wykonawczego z ustawą z 2005 roku, ale także z art. 92 ust. Konstytucji. Nie ulega wątpliwości, iż art. 42 ustawy z 1967 roku jest niezgodny z Konstytucją, co oznacza, iż regulacja zawarta w art. 148 ust. 2 ustawy z 2005 roku uchybia wymogom poprawnej legislacji, co doprowadziło do dalszego obowiązywania aktu prawnego niezgodnego z Konstytucją. Stąd zarzut naruszenia art. 2 w zw. art. 92 ust. 1 Konstytucji.

W tym stanie sprawy Sąd, na postawie art. 3 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym, orzekł jak w sentencji postanowienia.

Wypełniając obowiązek określony w art. 32 ust. 1 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym w zw. z art. 126 § 1 pkt 1 k.p.c., Sąd pytający występuje o rozpoznanie sprawy w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym z udziałem przedstawicieli Sejmu, Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego.

Handwritten signature in blue ink, likely of a judge or official involved in the case.

